

Värmländska dialekter

Onsdagen den 21 januari träffades ett trettiotal av Edabygdens SPF-Seniorer i Nolby församlingshem för att få en inblick i de värmländska dialekterna och hur de skiljer sig åt inom landskapet under ledning av den Munkforsbördige föreläsaren Ludwig Säfström.

De genuina dialekterna är på utdöende eller håller i alla fall mer eller mindre på att suddas ut. Folk som kommer utifrån vårt avlånga land vill gärna tala om värmländska som en lite gullig och trevlig dialekt. Vi som bor här vet ju hur stora skillnader är i talet mellan de olika orterna och landskapsdelarna. Eftersom vi i forntiden huvudsakligen förflyttade oss utmed vattenvägarna är det som i Klarälvdalen mindre skillnader på språket mellan norr och söder till skillnad från i östlig och västlig riktning över berg och skogslandskap.

Ludwig presenterade en rad exempel på ord och uttryck som väsentligt skiljer sig från rikssvenskan såsom kröser, mölter, feschli, glinnt, händit, töli m.m. Han visade också exempel på ord som vi använder och som kan ha en betydelse i ett visst sammanhang för oss men betyda något annat för en utomstående såsom "jag måste jämt gå på toa ". Vi gick också igenom lite grammatik med genus på substantiv med en-ord för maskulinum, e-ord för femininum och ett-ord för neutrum samt pronomen i objektform som Han-Honom, Hon-Henne, De-Dem och Man-En.

Vi fick presentera och analysera våra egna dialektala ord och jämförde hur dom uttalas i Edabygden till skillnad från hur de uttalas hemma hos Ludwig i Munkfors. Vi har ofta e på slutet av ordet medan man i Munkfors, Hagfors och Ekshärad gärna tar bort sista vokalen i ordet. Ludwig var också intresserad av att få höra om vi hade några ord som är specifika för oss och vi vet ju alla här att det är stora skillnader bara inom vår egen Edabygd när man jämför en Skillingmarking med en Järnsking eller en Åmotsing och det som är mest utmärkande för våra Edadialekter är ju helt naturligt det stora inflytandet av norska ord.

Ludwig pekade också på flera ålderdomliga ortsnamn hos oss såsom Koppom, Köla och Flogned vilka han betraktade som väldigt speciella.

Föredraget som vi fick till oss bidrog till ett väldigt stort engagemang bland åhörarna och bidrog till ett tjatrande utan like under kaffepausen.

Köksgruppen serverade läckra smörgåsar och bakverk. Då föredragshållaren ville avsluta sitt anförande var diskussionerna så heta, intensiva och högljudda att följande text kom upp på bildskärmen "NU ÄR DET SLUT" varvid vår ordförande tackade för ett synnerligen intressant föredrag som i högsta grad engagerade och berörde oss alla.

Frans Avenfors från Studieförbundet Vuxenskolan deltog också då SVU sponsrade arrangemanget.

Anders skrev och fotograferade, Karin ordnade bilderna mm

